

ISBN : 974-644-604-5

รายงานการวิจัย

จริยธรรมในการดำเนินชีวิตโดยภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นภาคใต้ :

กรณีศึกษาจากวรรณกรรมหนังตะลุง

Ethics in Daily Life of the Local Wisdom in Southern Thailand :

A Case Study from Shadow-Play Literature

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พัฒนไใหญ่ยิ่ง

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

ดร.อุทัย

เอกสะพัง

นางอ้อมใจ

วงษ์มณฑา

โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2547

ชื่อเรื่อง จริยธรรมในการดำเนินชีวิตโดยภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นภาคใต้ :
กรณีศึกษาจากวรรณกรรมหนังตะลุง

ชื่อผู้วิจัย ไพฑูรย์ พัฒน์ใหญ่ยิ่ง, ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, อุทัย เอกสะพัง,
อ้อมใจ วงษ์มณฑา

พิมพ์ลักษณ์ ปัตตานี : โครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2547.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจริยธรรมในการดำเนินชีวิตโดยภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นภาคใต้จากวรรณกรรมหนังตะลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นายหนังตะลุง ผู้นำชุมชน ผู้แทนชาวบ้านในจังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มและตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของคำตอบเชิงเนื้อหาและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละข้อคำถามจากแบบสอบถามจัดสัมมนาเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ นำสรุปเป็นผลการวิจัยได้ว่า จริยธรรมในการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่นภาคใต้ที่ได้รับจากวรรณกรรมหนังตะลุง ซึ่งนายหนังตะลุงนำเสนอให้กับผู้ชมมีที่มาจากสองแหล่งด้วยกัน ดังนี้

1. **จริยธรรมที่ได้จากหลักพุทธธรรม** ได้แก่ **ความกตัญญูตเวที** เป็นสิ่งที่ผู้รู้จักคุณค่าที่บุพการีทำไว้แล้ว และตอบแทนเพื่อบูชาความดีเหล่านั้น **กรรม**คือการกระทำและรับผลของการกระทำ กรรมคือผลร้าย เคารพกรรม ความทุกข์โศก ความยากลำบาก ความวิบัติพลาตพราภ **ไตรลักษณ์**เป็นกฎของการเปลี่ยนแปลงทุกอย่างไม่คงที่ ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา **ไตรสิกขา**เป็นข้อปฏิบัติเพื่อฝึกอบรมกาย วาจา ใจ ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อให้ยิ่งขึ้นไปจนบรรลุนิพพาน **อริยสัจ 4** เป็นธรรมะอธิบายความจริงที่ทำให้ผู้เข้าถึงเป็นผู้ประเสริฐ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค **นิพพาน**เป็นอุดมการณ์สูงสุดของพุทธศาสนาที่ชาวพุทธมุ่งหวังให้บรรลุถึงแล้วจะมีความสุขสงบเย็น นิพพานเป็นเครื่องดับกิเลสคือทำให้ราคะ โทสะ โมหะหมดไป นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง นิพพานเป็นการหลุดพ้นจากวัฏสงสาร **ปฏิจazzสมุปบาท**เป็นสภาวะธรรม กฎเกณฑ์ธรรมชาติ เป็นความเป็นไปอันแน่นอนแห่ง

ธรรมดาที่มีการอิงอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อการดำรงอยู่ของสิ่งทั้งหลายประกอบด้วย องค์ธรรม 12 ประการ มีทั้งฝ่ายเกิดและฝ่ายดับ

2. จริยธรรมที่ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น มี 2 ลักษณะด้วยกัน คือจริยธรรมของสตรีและจริยธรรมของบุรุษ

จริยธรรมของสตรี ได้แก่ การรักษานวลสงวนตัว หญิงจะต้องรักษานวลสงวนตัว ไม่ให้เสียความบริสุทธิ์ก่อนการแต่งงาน ให้ยึดถือเอาการแต่งงานเป็นหลักในการใช้ชีวิตคู่ คุณสมบัติของกุลสตรี หญิงที่ดีจะต้องมีกิริยามารยาทงดงามในทุกอิริยาบถ มีความละเอียดถี่ถ้วน มีความขยันอดทน เชื่อฟังและอยู่ในโอวาทของพ่อแม่ เก่งทางการงานในครัวเรือน รู้จักปฏิบัติกิจการบ้านเรือนและยึดมั่นในศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม โดยเฉพาะเน้นเรื่องความกตัญญู การไหว้พระก่อนนอน การทำบุญตักบาตร

จริยธรรมของบุรุษ ได้แก่ เชื่อฟังบิดามารดา เคารพผู้ใหญ่ เคารพครูอาจารย์ มีมารยาท มีความอ่อนโยน มีอุดมการณ์คือมีจิตใจแน่วแน่ในการที่จะทำสิ่งใดให้บรรลุผลสำเร็จ มีความเมตตา ไม่ประมาท มีความกตัญญู คบคนดีเป็นมิตร ไม่หลงอบายมุข พุดจาไพเราะ รู้จักประมาณตนเอง ไม่โอ้อวดตน รับผิดชอบต่อหน้าที่ ถือศีลห้า จริยธรรมของบุรุษที่เป็นบิดาคือต้องอบรมและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรธิดา จริยธรรมของบุรุษผู้เฒ่าคือเข้าวัดปฏิบัติธรรมและดำรงตนให้มีแก่นสารเพื่อเป็นหลักแก่บุคคลในครอบครัว

หนังตะลุงทำการจำลองโครงสร้างของสังคมไทย คือสังคมชนบทและสังคมเมือง เนื่องจากประชากรไทยส่วนใหญ่เป็นชาวชนบท ดังนั้นจริยธรรมของไทยที่หนังตะลุงนำเสนอ ผู้ชมให้เป็นเกณฑ์ในการดำรงชีวิต จึงพิจารณาจากโครงสร้างของสังคมชนบทเป็นหลัก หนังตะลุงจำลองบุคคลทุกระดับของสังคมไทย ตั้งแต่พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี พระราชโอรส พระราชธิดา พระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง พ่อค้าและชาวบ้านธรรมดา เจรจาสะท้อนสภาพสังคมทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในขณะนั้น รวมทั้งวิจารณ์ข้าราชการหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ โดยอาศัยตัวตลกเจรจาสะท้อนสภาพจริงของสังคม

Title : Ethics in Daily Life of the Local Wisdom in Southern Thailand :
A Case Study From Shadow-Play Literature.

Researchers : Paitoon Patyaiying, Choomsak Inrak, Uthai Eksaphang,
Omjai Wongmontha.

Publishing : Pattani : Institute of Southeast Asia Maritime State Study,
Prince of Songkla University, 2004.

Abstract

The research was intended to study on ethics in daily life of the local wisdom in southern Thailand, a case study from shadow-play literature. The sample study were the shadow play master, community leader and civils in Songkla, Nakornsithammarat, Pattalung, Trang. The data collection were collected by focus group technique and questionnaire. The content analysis, means and standard deviation, were statistical analysis. Seminar for brain storming and conclusion was included to the results of the research.

This research findings were vividly found that there are two sources of the ethics in daily life of the local wisdom in southern Thailand from shadow-play literature which the shadow-play master presented to the audiences.

First, the ethics from Buddhadhamma or Buddhadharma, the teachings of Lord Buddha ; Katannu Katavedi, those who show gratefull and repay the favour. Vile spawn (Kamma), actions of the result of actions. Karma is misfortune, tragedy, suffering, trouble and separate. Tilakkhana, the Three Characteristics of existence ; the law of impermanent, the state of suffering, and soullessness. Sikkha, the Threefold Training, training in higher morality and wisdom to attain Nirvana, the liberation. Ariyasacca, the Four Noble Truths, the truth for the noble one viz Dukkha, Samudaya, Nirodha and

Magga or Marga. Nibbana or Nirvana, it is the final goal of Buddhism which Buddhists want to attain. It is the level of peace and bliss. It is the extinction of kilesa defilement. It is the extinction of raga, lust, dosa, hate, moha, delude. It is bliss. It is the crossing of samsaravatta, the triple cycle. Pativassamuppada or Pratityasamutpada, the state of dhamma or dharma, the law of nature or the dependent origination. It is conditioned arising and sustaining of everything. There are the twelve links of causal wheel of dependent origination. There are the process of existence and extinction.

Second, the Ethics from the Local Wisdom, there are two kinds of local wisdom, ethics for woman and ethics for man. Ethics for woman, viz Soracca ; modesty, have no sexual relationship with any man before marriage, woman has to keep virgin till her marriage. Marriage is the ideal for both man and woman to spend their lives together. Qualifications of good woman, many characteristics for good woman are good and graceful in every manners, careful in actions, patience, obedient to parents, skilful in cooking and runs the households, keeping the traditional and cultural ways, keeping the grateful way, praying before sleeping and giving alms. Ethics for man, viz obedient to parents, respects senior persons and teachers, good manners, nice, to have the goal and ambition in life, strong intention to complete the work, careful, keeping the grateful way, selects good friends, right living, right speech, know oneself, no boastfulness, responsibility, practice five precepts. Ethics for father, teach and train children, practice good examples for children. Ethics for old man, practice dhamma or dharma, acts and behaves only useful performances to assist everybody in the family.

The shadow-play masters imitated Thai social structure which reflect the rural and urban society. Thai populations are mostly living in the rural areas, therefore, the shadow-play presented ethics and morality for the audiences to practice in their daily lives from their rural social structure's point of views. The shadow-play vividly showed all kinds of persons from different social statuses ; the king, the queen, the princes, the princesses, Members of royal family, nobles, merchants and ordinary citizens. The shadow-play masters discussed various aspects of Thai society as social, economics and politics. They strongly criticized government, government officials and local bosses or local mafias by using the crazy and innocent characters of the comedians.